

Akilerarusiinernik Aalajangiisartut aalajangiinerat:

Suussusersineq: 2017-25052 aamma 2017-25054
Aalajangiisoqarpoq: marts 21, 2018
Aalajangiinerup tamanut saqqummiunneqarnera:
Ukiut aningaasarsiorfiit: 2014 aamma 2015
Sammisaq: Akileraarutit
Sammisamut oqaasertat: Attartornerup nalinganik attartornermilu isertitanik allannguinerit

Eqikkaaneq

Naammagittaalliut attartortitsinermit allannguinerit tunngatillugu attartortumut piginnittumullu akiler-aartitsinermit tunngassuteqarpoq. Akilerartarnermit Aqutsisoqarfiup akeqanngitsumik tamakkiisu-mik ilaannakuusumilluunniit ineqartitsinerup akilerarusernissaa pillugu Akilerartarnermit Aqutsiso-qarfiup maleqqusai atuuttut malillugit attartornerit akileraruteqaataasussat angissusilersimavai, at-tartornerullu nalingata angissusilerneranut attartortoq attartortitsisorlu qaffaaffigisimallugit. Akilerarusiinermi Aalajangiisartut attartortup attartortitsisullu akilerarusernissaat aalajangiusimavaat, kisiannili attartornerup nalingata naatsorsuiffiginera appartitsiffigisimallugu kiisalu ingerlatsinermit aningaasartuutitut missingikkanut piginnittumut ilanngaateqartitsinissaq akuerisimallugu.

Suliami pissutsit piviusut

Naammagittaalliortoq A illuuteqarsimavoq, illorlu naammagittaallioortumut B-mut illup nakkutiginiis-saanik aamma atuinermit aningaasartuutaasut akilertarnissaannut piumasaqarnikkut attartortissimal-lugu. B A-mut ilaqutaavoq, kisiannili Aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 34-mi tunis-suteqarfiusunut ilaanani.

Naammagittaalliortoq A nammineerluni illumi najugaqanngilaq, A-lli pequtai illumiipput, A-llu illu feeri-arnernitut assigisaannullu atatillugu akuttunngitsumik atortarlugu. A-lu illumut nooqqikkusulerpat B illumit anissasoq isumaqatigiissutaasimavoq.

B-p akiliuteqartitaanani akeqanngitsumik ineqartitaanera akileraruteqaataasussat Akilerartarner-mit Aqutsisoqarfiup isumaqarfigisimavaa. Illussaqtartitaanerup nalinga B-mut tunissutitut akileraru-teqaataasussatut isigineqarpoq. Nalinga akeqanngitsumik tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit ineqartitsinerup akilerarusernissaa pillugu ilitsersuutit Akilerartarnermit Aqutsisoqarfiup atortagai malilugit missingerlugu angissusilerneqarpoq. Akilerartarnermit Aqutsisoqarfiup attartornermit missingerlugu angissusiliinermit A-p akilerar-tussaatitaanera aamma isigisimavaa.

Attartornerup nalinganut missingerlugu angissusiliineq suliasaqarfimmi attartortarnermit akigitin-neqartunut naapertuuppoq.

Naammagittaalliuuteqartup paasinninnera

Naammagittaallioortup pingaarnertut oqaatigiumavai:

- "attartornermit isertitat nammineerluni nalunaarsorneqanngitsut" aamma akeqanngitsumik ineqartitsinerup nalinga akileraarutaasussaangitsut.

Naammagittaallioortup aappaattut oqaatigiumavai:

- A isertitaqarsimangimmat akileraartinneqassanngitsaq - imaluunniit allatut iliorluni atuinermit aningaasartuutaanerusunut ilanngaateqartinneqassanngitsaq.
- B-mut akeqanngitsumik najugaqartitsinerup nalinga illusimatitsinermit malittarisassat malilugit angissusilerneqassasoq.

Naammagittaallioortoq isumaqarpoq isertitanut tiguneqarsimangitsunut "attartortup" akileraartinnissaanut inatsisitigut tunngavissaqanngitsaq. B inoqotigiinnut ilaasutut isigisariaqartoq, B-lu taamaallaat ineeqqamik tunineqarsimasoq aamma igaffimmik uffarfimmillu atuisinnaatillugu. Ilitersuutillu takutinneqartut suliffimmut atatillugu inissianut tunngassuteqartut atorneqarsinnaanatillu.

Soqutigisat aklerliikkaluarpataluunniit imaanngilaq illuatungeriit isumaqatigiissasut.

B-p ineeqqamik atuinngippat illu inoqartinneqarnaviannngilaq, taamaammallu isertitaq alla akileraaruserneqarsinnaanani.

Inatsisitigut malittarisassanut inatsisitigullu periutsinut innersuussinerit

Aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 14 malillugu aningaasarsianut akileraaruteqaataasussanut ilaatigut ilaapput akissarsiatigut isertitat, allat pigisaannik akeqanngitsumik atuinerit aamma aktianit piginneqataassutiniillu pissarsiat aqutugalugit isertitat.

Akeqanngitsumik atuneq tassaasinnaavoq inuk illumi akiliinani najugaqartitaasoq. Inuk taanna aningaasartuuteqanngitsoorpoq, akeqanngitsumillu ineqarnerata nalinganut akileraartussaataitasussaalluni. Nalinga inissiamut niuernikkut naligitinneqartumut angissusilerneqassaaq, taannaavorlu attartortitsisup kimulluunniit attuumassuteqanngitsup inissiamik attartornermut akiliutissaa.

Illuummik piginnittup illuutiminik akeqanngitsumik attartortitsinermit isertitaqanngitsoorpoq, aallaaviatigullu isertitanut annaasaminut akileraartussaataitasussaalluni. Illuutip "attartorneqarneranut" aningaasartuutit tutsinneqarsinnaasut isertitanut annaasanut ilanngaatigineqassapput.

Sulisitsisup sulisuminut akeqanngitsumik ineqartitsinera akissarsiaqartitsinani taarsigassarsitsinerunngilaq, sulisormi akelianik sulinermit akiliuteqartarmat, tamannalu sulisitsisup ilanngaammik pissarsiffigissagaluarpaa inimut taarsiullugu aningaasat aqutugalugit sulinermit akiliuteqartarsimasuuppat. "Attartortitsinermit isertitassaraluit annaasat" nalingannut sulisitsisoq akileraassanngilaq, tassa akeqanngitsumik ineqartitsinerit aqutugalugit akissarsianut aningaasartuutit "attartortitsinermit isertitassaraluit annaasat" aqutugalugit akilernerneqassagaluarmata.

Inissiamillu atuineq tunngaviatigut sulisumut akeqartinneqartussaavoq, tassami sulinermigut akiliuteqarsimammatt, uanili pisumi koruunit oorillu aqcutigalugit akissarsiatigut isertitat akileraaruteqaa-taasussat inissiaq aqcutigalugu akissarsiatigut isertitanik taarserneqarsimammata. Akerlianilli akeqanngitsumik ineqartitsineq aqcutigalugu akissarsiat isertitaapput akileraaruteqaa-taasussat, soor-luttaaq akeqanngitsumik atuineq tunissutitulli isertitaasoq akileraaruteqaa-taasussa.

Attartornerup nalinganik allanngineq (attartornerup nalinga missingerlugu):

Aningaasarsianik akileraarutit pillugit inatsimmi §§ 13 aamma 14-imi tunngaveqarluni pisut ilaanni at-tartornerup nalinganut missigerneqartumut akileraarusiisoqarsinnaavoq.

Akileraarusiisoqarniarpat piumasarineqarput:

- Attartornermut akiliuteqartoqarsimangilaq imaluunniit attartornermut niuerfimmi attartorner-mut akiliutigineqartumut sanilliullugu akikinnerujussuarmik akiliuteqartoqarsimavoq.
- Attartortoq attartortitsisorlu qanigisariipput.
- Niuerfimmi attartornermut akiliutigineqartumi nikinganermut attartortup attartortitsisullu qanigisariinnerat pissutaavoq.

Ineqarnermut akiliut akikitsoq immi akileraaruserneqartussaangilaq, tassami akileraartussaataa-nermi apeqquserneqarneq ajormat attartortitsisoq "niuerneluttuunersoq" inissiaq aqcutigalugu attart-ortitsisut allat assigalugit akiliisitsiniarsinnaangitsoq.

Aamma qanigisariinni attartortitsineq akileraartitsinermik immi kinguneqarneq ajorpoq.

Ajunngitsorsiassat nalingat:

Ajunngitsorsiassat arlaasa nalingisa akileraarusersornissaannut ukiut tamaasa Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik ilitsersuutinik massakkut atuuttunik nassiussisarpoq, ajunngitsorsiassanilu pineqarput ajunngitsorsiassat sulisitsisumit tunniunneqarsimasut, soorlu akeqanngitsumik ineqartitsinerup aamma akeqanngitsumik illusimatitsinerup nalingat. Ukiunut aningaasarsiorfiusunut 2014 aamma 2015-imum ilitsersuutit makku nassiunneqarsimapput; Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup Nalunaarutai nr 75, 76, 82 aamma 83.

Akileraarusiinernik Aalajangiisartut aalajangiinerat tunngaviliinerallu

Inissiap nalinga:

Naammagittaalliortoq B Naammagittaalliortup B-p illuutaani najugaqarnermigut iluaquserneqarpoq, tassami B inissiamut allamut aningaasartuutissanik peqatigitillugu sipaarsinnaasimammatt. B-p inissi-amik nakkutillineq allallu aqcutigalugit sulinermik tunniussaqaarneratigut attartorneq akikinnerulersima-galuarvalluunniit B-p inissiamut aningaasartuutinik sipaaruteqarsimanera allanngornaviangilaq. B sulinermik tunniussaqaarsimappat akeqanngitsumik ineqartitsineq akissarsititsinertut isigisariaqarpoq, tassungalu B akileraartussaataavoq.

Suliassaqarfimmi inissianut inoqanngitsunut attartortitsinermit akigitinneqartut qiviassagaanni akeqanngitsumik ineqartitsinermit tunniunneqartumut ukioq naallugu akeqartitsinermit Akileraartarnermit Aqutsisoqarfiup missingiinera naammaginantutut isigisariaqarpoq - apeqqutaatinnagu atorfeqartitaanermi akeqanngitsumik ineqartitsineq ilitersuummut ilaagaluarpalluunniit.

Akileraarusiinermit Aalajangiisartut taamaattoq B-p atuisinnaatitaanerani killeqartitsisoqartussaasoq isumaqatigaat. Atuisinnaatitaanerli illusimaffissamik peqarnerinnarmut sanilliunneqarsinnaangilaq, tassami B illu tamakkerlugu aalajangiiffigisinnaavaa, taamaallaat A-p nammineq pigisai namminerlu piffissami sivikitsumi illumittarnera kisiisa killiliisoralugit.

Taamaammat niuerfimmi attartornermit akiliummi aalajangersarneqarsimasumi missingerlugu appaasoqartariaqarpoq, tassami akeqanngitsumik ineqartitsinermit attartornerup nalinga niuerfimmi attartornermit akiliummit appasinnerugaluarluni akeqanngitsumik illusimasuunerup nalinganit suli qaffasinnerussammat.

Appartitsineq nalilersuilluareernikkut inissiamut niuerfimmi attartornermit akiliutip 60 %-iinut missingerlugu angissusilerneqarpoq.

Illumi kiassarnermit allanullu atuinerusimanerit matussuserniarlugit B aningaasanik akiliteqartarsimavoq, taakkulu illumi innaallagissamut, imermut kiassarnermit allanullu aningaasartuutaarpiartunit akilerneqassasut naatsorsuutaavoq. Taamaammat attartornerup nalingata naatsorsornerani akiliutigineqartut isiginiarneqassanngillat.

Inissiap nalingata naatsorsorneqartup akileraaruteqaataasussaana:

Tamatumalu kingorna apeqqutaalersoq tassaavoq ilumut B attartornerup nalinganut missingiiffigisamut akileraartussaassanersoq aamma A assinganik attartornermit isertitanut missingikkanut akileraartinneqassanersoq.

§ 13, imm. 1-imi toqqaannartumik takuneqarsinnaavoq pisuussutit aningaasanik nalilillit aqputigalugit isertinneqartut akileraaruteqaataasussaasut. Tassalu imatut paasillugu; B sulinermigut ineqarnermit akiliteqartarsimappat B ineqarnermit akiliutinut akileraartussaataasussaavoq. Toqqaannartumillu § 14, imm. 1 nr. 2-mi takuneqarsinnaavoq akiliinani allat pigisaannik atuineritigut tunissutisiatigullu aningaasarsiat akileraaruteqaataasussaasut, matumani tunissutigineqartoq akileraarutaasussatut isigineqarsimangippat. B § 34, nr. 3-mi inunnut akileraarusigaanngitsunik tunissutinik pisinnaasunut taaneqartunut ilaangilaq, tamannalu pissutigalugu B aamma attartornerup nalingata missingiiffigisap ilaanut sulineq aqputigalugu akilerneqanngitsumut akileraartussaataavoq. Taamaammat attartornerup nalinganut B-p akileraartitaaneranut tunngatillugu tunissutit akissarsiaqartitsinerullu akornanni assigiinnginneq apeqqutaajunnaarpoq.

Aallaaviatigut matumani isertitat piviusunngortitat akileraaruteqaataasussaanaerat kisimi pineqarpoq, paarlattuanilli peqataasut soqutigisaqatigiittut akornanni niuernermi atugassarititaasut nalinginnaanngitsut aqputigalugit isumaqatigiissusiortoqarsimappat isertitat allanngortitat akileraarusernisannut angissusiliisoqarsinnaavoq.

A-lli nakkutiginnittussaalluni akissarsiaqarnani taarsigassarsitinnissaa pillugu isumaqatigiissuteqarsi-
manera niuernermit atugassarititaasut nalinginnaasut atorlugit isumaqatigiissutaasutut isigineqarsin-
naanngilaq, matumani aningaasat ikigisassaangitsut aqutugalugit attartornermut isertinneqarsi-
manngitsunik missingerlugu naatsorsuisoqarsinnaappat. A-p inummut A-p soqutigisaqatiginngisaa-
nut isumaqatigiissummik taamaattumik atsiorsimanissaa Akileraarusiinermit Aalajangiisartut ilima-
ginngilaat. Illup inoqartinnginnissaa allatut periarfissaasimasooq erseqqissarneqarpoq. Taamaalillunilu
toqqaannangitsumik erseqqissarneqarpoq illu atugassarititaasut taamaattut atorlugit inummut at-
tuumassuteqanngitsumut attartortinniarneqarsimanavianngitsooq. Illu inoqarsimanngikkaluarpat iserti-
tanik (missingikkanik) akileraarusigassaqaassanngikkaluarpoq eqqorpoq. Pissusiviusorli tassaavoq illu
najugaqarfigineqarsimammat. B ukiuni aningaasarsiorfiusuni naammagittaalliuutigineqartuni najuk-
kamut tassunga Inuit Nalunaarsorsimaffianni nalunaarsoqqasimavoq.

Tamatumalu kingorna Akileraarusiinermit Aalajangiisartut imannak inerniliippat:

- inissiamik atuisooq (B) akeqanngitsumik ineqartitsinerup nalinganut akileraartussaataasooq.
Nalinga atuinissamut pisinnaatitaaffimmi killeqartitsinerup appaaffigineratigut niuerfimmi at-
tortornermut akigitinneqartumut angissusilerneqassaaq. Appartitsineq nalilersuilluareernikkut
inissiamut niuerfimmi attartornermut akiliutip 60 %-iinut missingerlugu angissusilerneqarpoq.
- inissiamik piginnittoq (A) attartorneq aqutugalugu isertitanut missingerlugit angissusilikkanut
akileraartussaataasooq, matumanimi attartornermut isertitaqantoqarsimannginneranut
peqataasut soqutigisaqatigiit akornanni isumaqatigiissutaasimasooq pissutaammat. Attartor-
titsineq aqutugalugu isertitat akileraaruteqaataasussat attartornerup nalinganut missingerlugu
angissusilikkamut attartortitsinermit aningaasartuutit ilanngaatalugit angissusilerneqarput.

Inatsisitigut tunngavigineqartut: Aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi nr. 12, 2. november
2006-imeersumi §§ 13, 14 aamma 34 aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup nalu-
naarutai nr. 75, 4/10 2013-imeersooq aamma nr. 82, 1/10 2014-imeersooq.